Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2019-332
(mr. R.J. Paris, voorzitter, mr. dr. M.D.H. Nelemans, mr. E.C. Ruinaard, leden, en mr. D.M.A. Gerdes, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 9 april 2018
Ingediend door	: Consument
Tegen	: Coöperatieve Rabobank U.A., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 8 mei 2019
Aard uitspraak	: Bindend advies

Samenvatting

Vaste rente. Geen verplichting voor de bank om Consument te informeren op grond van de artikelen 59 aa en 68a BGfo en 7:124 lid 2 BW. Een overeenkomst waarbij partijen een rentetarief voor een rentevaste periode overeenkomen is niet gelijk te stellen met een kredietovereenkomst met variabele rente.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:

- de klachtbrief met bijlagen;
- de brief van de bank van 24 oktober 2018;
- de e-mail van Consument van 22 november 2018;
- de brief van de bank van 20 december 2018 en
- de e-mail van Consument van 18 januari 2019.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies en dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

2.1 Consument heeft een hypothecaire geldlening bij de bank afgesloten met leningnummer [nummer 1] (hierna: leningdeel 1). In de door Consument op 26 maart 2000 ondertekende offerte staat:

"Rentetype	: De rente is 5 jaar vast. Een maand voor het verstrijken van de rentevast periode ontvangt u een aanbieding voor de volgende periode. Op basis daarvan kunt u dan opnieuw kiezen voor welke periode u de rente wilt vastzetten.

(…)
Looptijd : De looptijd van de geldlening is in beginsel onbepaald."

2.2 In artikel 15 van de toepasselijke voorwaarden staat:

"15. Variabele rente
a. De rente kan door de bank altijd worden gewijzigd.
b. U mag altijd en zonder vergoeding vervroegd aflossen.
c. Naast het hiervoor onder 'Onmiddellijke opeisbaarheid' bepaalde kan de bank de geldlening altijd opeisen met een opzegtermijn van drie maanden. Dit geldt niet voor geldleningen met gemeentegarantie."

In artikel 17 van de voorwaarden staat:

"17. Rente voor een bepaalde periode vast
a. Tijdens een rentevastperiode zal de bank de rente niet wijzigen.
(…)
f. U mag de geldlening zonder vergoeding aflossen:
bij juridische overdracht van alle registergoederen die ti zelf bewoont als u tot genoegen van de bank aantoont dat alle debiteuren in verband met die juridische overdracht verhuizen. Onder juridische overdracht wordt niet verstaan de juridische levering van een aandeel in een registergoed waarin ti gerechtigd bent;
aan het einde van een rentevastperiode."

2.3 In 2011 heeft Consument met de bank een overeenkomst afgesloten voor een tweede leningdeel met leningnummer [nummer II] (hierna: leningdeel 2). In de overeenkomst staat:

"(…)
Rentetype
Rente voor een bepaalde periode vast, zoals bedoeld in de hierna vermelde Algemene voorwaarden voor particuliere geldleningen van de Rabobank 2008.

Rente vast tot 1 mei 2016 (…)"

2.4 Consument heeft in 2016 een klacht ingediend bij de bank en haar verzocht om inzicht te geven in de opbouw van de variabele rente. Op 25 april 2016 heeft de bank Consument per brief inzicht gegeven over de onderdelen van de variabele rente en het verschil tussen variabele en vaste rente uitgelegd.

2.5 Op 31 maart 2017 liep de rentevaste periode van leningdeel 1 af. De bank heeft Consument daarom een formulier met als onderwerp 'Formulier voor een nieuwe rentevastperiode' toegestuurd zodat hij voor een nieuwe rentevaste periode kon kiezen. Op 14 januari 2017 heeft Consument het formulier ondertekend en gekozen voor een rente van 1,4% met een rentevaste periode van één jaar, tot 31 maart 2018.

2.6 In verband met de einddatum van de rentevaste periode van leningdeel 1 op 31 maart 2018 heeft de bank Consument op 23 december 2017 een brief toegestuurd met als onderwerp 'De rente van uw lening opnieuw vastzetten'. In de brief staat:

"(…) **Uw aflopende rentevaste periode**
De rentevaste periode van uw leningdeel met het nummer (…) loopt af op 31 maart 2018. Deze rente staat nu 1 jaar vast.(…)

Als we geen keuze ontvangen
Als we het formulier vóór 31 maart 2018 niet van u hebben ontvangen, dan zetten we de rente voor 1 jaar vast zonder rentebedenktijd (…)"

Het formulier met als onderwerp 'Formulier voor een nieuwe rentevaste periode' is bij de brief gevoegd als bijlage. Verzoek van de bank aan Consument was een keuze te maken uit de rentevaste periodes. Consument heeft het formulier niet ondertekend.

2.7 Op 3 januari 2018 heeft Consument in een telefoongesprek aan de bank meegedeeld dat hij zich niet kon vinden in de voorgestelde rentetarieven van leningdeel 1. Consument heeft op 4 januari 2018 zijn standpunt per e-mail toegelicht en een tegenvoorstel gedaan.

2.8 Op 9 januari 2018 heeft de bank aan Consument geschreven:

"(…) Vorige week heb ik u gesproken over het rentevoorstel wat u van ons heeft ontvangen.
U heeft zowel telefonisch als per e-mail aangegeven het niet eens te zijn met het rentevoorstel.
Hieronder geef ik u graag uitleg.

Opbouw hypotheekrente
De hypotheekrente is opgebouwd uit de volgende componenten:
- een basistarief
- opslagen in verband met ontwikkelingen op de kapitaalmarkten en kapitaalkosten
- doorlopende kosten (bijvoorbeeld administratie- en beheerkosten)
- een winstopslag

De hoogte van de verschillende componenten kan veranderen, waardoor de hypotheekrente kan wijzigen.

Het basistarief voor de hypotheekrente bestaat uit de spaarrente die wij betalen aan klanten en alle kosten die we maken voor spaarrekeningen met variabele rente. Denk bij kosten bijvoorbeeld aan administratiekosten. Omdat de hoogte van de kosten voor spaarrekeningen kan stijgen of dalen, leidt een wijziging van de variabele spaarrente niet automatisch tot een stijging of daling van de hypotheekrente.
Ook de hoogte van de andere componenten kunnen dalen of stijgen. Ook hierdoor leidt een daling of stijging van de spaarrente niet automatisch tot een daling of stijging van de hypotheekrente (…)"

2.9 Op 19 januari 2018 heeft Consument een klacht bij de bank ingediend. In zijn klacht heeft hij geschreven:

> "Voor leningnummer (…) weigert uw hypotheekadviseur een wettelijk sluitende offerte voor rentevoorstel te maken nog inhoudelijk antwoord te geven op mijn vragen.
>
> Ik beschouw daarom mijn tegenvoorstel van 1,2% 1 jaar vast als bindend (…)"

2.10 Op 31 januari 2018 heeft de bank gereageerd op de klacht. De bank heeft zich op het standpunt gesteld dat zij Consument een juist rentevoorstel heeft gedaan.

2.11 Op 29 maart 2018 heeft een telefoongesprek tussen Consument en de bank plaatsgevonden. In vervolg op dit telefoongesprek heeft de bank in haar brief van 29 maart 2018 aan Consument medegedeeld dat de rente van leningdeel 1 voor een periode van tien jaar is vastgezet op 2,2%.

3. Vordering, klacht en verweer

3.1 De vordering van Consument strekt tot het verkrijgen van een uitspraak waarin de Commissie bepaalt:

(a) dat de bank wordt bevolen voor beide leningdelen uitleg te geven over de componenten waaruit de rente bestaat en het jaarlijks kostenpercentage;

(b) dat Consument niet gebonden is aan de op 29 maart 2018 voor lening deel 1 vastgelegde nieuwe rentevaste periode en dat met ingang van 31 maart 2018 het rentetarief van 1,2% voor een rentevaste periode van één jaar wordt gehanteerd.

3.2 Als grondslag voor deze vorderingen heeft Consument gesteld:

- De rente is tijdens de looptijd van de overeenkomst meerdere malen gewijzigd. Er is daarom sprake van een variabele rente. De bank moet Consument daarom conform de artikelen 59aa en 68a lid 1b van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (hierna: BGfo) informeren over de componenten die invloed hebben op de rente.
- De bank moet Consument op grond van artikel 7:124 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) informeren over het jaarlijks kostenpercentage omdat er sprake is van een wijziging van de debetrentevoet.
- De bank moet Consument conform artikel 7:122 BW en artikel 112d lid 1 en 4 BGfo informeren met behulp van een Europees gestandaardiseerd informatieblad hypothecair krediet.

De bank verwijst naar een in de Memorie van Toelichting[1] vermelde consultatiereactie van de Nederlandse Vereniging van Banken die inhoudt dat renteherzieningen, omzettingen van bestaande hypotheekvormen of andere wijzigingen van de kredietovereenkomst (zonder dat extra krediet wordt verleend of toegezegd) niet als het aangaan van een nieuwe kredietovereenkomst worden beschouwd en daarom niet vallen onder titel 7.2B BW. Dit uitgangspunt is echter niet in de wijzigingswet[2] opgenomen.

- Door geen informatie te verstrekken over de componenten van de rentevoet, heeft de bank de belangen van Consument niet op een zorgvuldige wijze in acht genomen. Daarmee heeft zij in strijd met de artikelen 4:20 lid 1 en 4:24a lid 1 en 2 van de Wet op het financieel toezicht (hierna: Wft) gehandeld.
- Niet Consument, maar de bank heeft op 29 maart 2018 gekozen voor een rentevaste periode van tien jaar tegen een rente van 2,2%.
- De renteverlenging is tot stand gekomen op basis van een onjuiste voorstelling van zaken. In het telefoongesprek van 29 maart 2018 heeft Consument de bank meegedeeld dat de uitkomst van de klachtprocedure bij Kifid bepalend is voor de rechtsgeldigheid van de verlenging van de rente die op 29 maart 2018 is vastgelegd.
- De bank heeft gedreigd met diverse kosten bij een mogelijke oversluiting van de leningdelen. Nooit heeft de bank aan Consument duidelijk gemaakt op welk moment hij kosteloos zou kunnen oversluiten.

3.3 De bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

Uitleg en informatieverstrekking

4.1 In dit klachtonderdeel gaat het om de vraag of de bank Consument op grond van de wet nadere informatie moet verstrekken over het jaarlijks kostenpercentage en de componenten die invloed hebben op de voor de leningdelen geldende rente.

4.2 Voor de beoordeling van dit geschil zijn de artikelen 59aa en 68a lid 1 BGfo relevant. In artikel 59aa BGfo staat de informatieverplichting voor de aanbieder van een hypothecair krediet met een variabele rentevoet in de fase voorafgaand aan de totstandkoming van de geldleningsovereenkomst. In artikel 68a lid 1 BGfo staat de verplichting om een geldnemer te informeren bij wijziging van een variabele rente.

---

[1] Kamerstukken II 2015-2016,34 292, nr 3, p.72.

[2] Wet van 23 maart 2016 tot wijziging van de Wet op het financieel toezicht, Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, de Wet handhaving consumentenbescherming en de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek ter implementatie van richtlijn nr. 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (PbEU 2014, L 60/34).

4.3 Beoordeeld moet worden of de bank in dit geval, in verband met de leningdelen van Consument, verplicht is tot het verstrekken van de informatie vermeld in artikel 59aa en 68a lid 1 BGfo. Dat zou het geval zijn als op de leningdelen een variabele rente van toepassing is. Uit de offerte die op 26 maart 2000 door Consument is ondertekend, is op te maken dat voor leningdeel 1 een vaste rente is overeengekomen voor een periode van 5 jaar. Verder blijkt uit het formulier dat op 14 januari 2017 door Consument is ondertekend dat partijen een vaste rente met een rentevaste periode zijn overeengekomen. Ook voor leningdeel 2 blijkt uit de overeenkomst dat partijen een vaste rente voor een periode van 5 jaar zijn overeengekomen.

4.4 Consument heeft gesteld dat er sprake is van een variabele rente omdat de rente tijdens de looptijd van de overeenkomst meermalen is gewijzigd. In die stelling kan Consument niet worden gevolgd. Uit de overgelegde stukken en artikel 17 van de voorwaarden blijkt dat de vaste rente tijdens een rentevaste periode niet verandert. Een dergelijke tijdens de rentevaste periodes gefixeerde rente kan niet als variabel worden beschouwd.

4.5 In dit verband is artikel 15 van de voorwaarden van belang. Daarin staat dat de bank een variabele rente kan wijzigen. Zoals de Geschillencommissie in eerdere uitspraken heeft overwogen, wijst het begrip 'variabele' rente op het gebruik van een externe referentievoet (zie de uitspraak van de Geschillencommissie Kifid met nummer 2013-146). Uit de stukken blijkt echter niet dat partijen hebben afgesproken dat een externe referentievoet zou worden gebruikt. Omdat ook overigens de stukken geen aanwijzingen geven dat een variabele rente is afgesproken en verder, zoals in 4.4 overwogen, een rentetarief is gehanteerd dat tijdens de rentevaste periodes niet is veranderd, concludeert de Commissie dat op de leningdelen geen variabele rente van toepassing is.

4.6 Omdat op de leningdelen een vaste rente van toepassing is, geldt voor de bank geen verplichting om Consument op grond van de artikelen 59aa en 68a BGfo te informeren.

4.7 Naar het oordeel van de Commissie geldt voor de bank ook geen verplichting om het jaarlijks kostenpercentage op grond van lid 2 van artikel 7:124 BW aan Consument mee te delen. Dat is een gevolg van het feit dat, zoals hiervoor geconstateerd, geen variabele rente op de leningdelen van toepassing is. In dit geval geldt dan ook lid 3 van artikel 7:124 BW, omdat in 2000 en 2011 een eerste rentevaste periode van vijf jaar is overeengekomen en in de daaropvolgende periodes is onderhandeld over de rente.

4.8 Consument stelt dat een overeenkomst tot het vastzetten van een nieuwe rente voor een nieuwe rentevaste periode moet worden gezien als het aangaan van een nieuwe kredietovereenkomst.

Op grond van artikel 7:122 BW rust dan op de bank een verplichting om hem te informeren aan de hand van een Europees gestandaardiseerd informatieblad hypothecair krediet. Dit standpunt volgt de Commissie niet. Zoals in artikel 7:118 lid 1 sub c BW is bepaald, moet onder een kredietovereenkomst worden verstaan een overeenkomst waarbij een krediet-gever aan een consument krediet verleent of toezegt in de vorm van een uitgestelde betaling, een lening of een soortgelijke financieringsregeling. Een overeenkomst waarbij partijen een rentetarief voor een rentevaste periode overeenkomen is daarmee niet gelijk te stellen. Dat een mededeling in de Memorie van Toelichting niet in de wijzigingswet is opgenomen wil niet zeggen dat de mededeling niet van toepassing is. Ook merkt de Commissie op dat de leningdelen zijn aangegaan voor de inwerkingtreding van de artikelen 7:118 lid 1 sub c en 7:122 BW. Het handelen van de bank kan daarom ook niet worden getoetst aan deze artikelen.

4.9 Artikel 4:20 Wft voorziet in de informatieverplichting voorafgaand aan het adviseren of de totstandkoming van een overeenkomst inzake een financieel product. Het is niet gebleken dat er sprake is van advisering door de bank. In dit verband en gelet op het overwogene in 4.8 stelt de Commissie vast dat er geen sprake is van een situatie als beschreven in artikel 4:20 Wft. Het handelen van de bank kan daarom niet worden getoetst aan dit voorschrift.

4.10 Nu niet is gebleken dat er sprake is van advisering door de bank, kan de Commissie het handelen van de bank ook niet toetsen aan artikel 4:24 lid 2 Wft. Immers in dit artikel staat de zorgplicht voor een financieel dienstverlener bij het verlenen van advies.

Overeenkomst op 29 maart 2018

4.11 In zijn klacht is Consument ook ingegaan op de rente die op 29 maart 2018 is vastgezet voor leningdeel 1. Consument heeft gesteld dat de renteverlenging tot stand is gekomen op basis van een onjuiste voorstelling van zaken.

4.12 De Commissie overweegt dat een bank in beginsel vrij is als het gaat om het vaststellen van de rentetarieven die zij haar klanten aanbiedt. De bank is daarbij wel gebonden aan de grenzen die de wet, de overeenkomst en de maatstaven van redelijkheid en billijkheid daaraan stellen. Zoals hiervoor is geconstateerd, is niet gebleken dat de bank in strijd met verplichtingen op grond van de wet of de geldlening heeft gehandeld. Ook zijn er in dit geval geen concrete aanwijzingen dat het vastzetten van de rente op 29 maart 2018 op 2,2% voor een periode van tien jaar zich niet verdraagt met de maatstaven van redelijkheid en billijkheid. Dat geldt te meer omdat de geldnemer een rentevoorstel kan accepteren, maar het rentevoorstel ook kan verwerpen en de geldlening kan oversluiten.

4.13 Consument stelt verder dat de bank heeft gedreigd met diverse kosten bij een mogelijke oversluiting. De Commissie volgt deze stelling niet.

Uit artikel 17 onder f van de voorwaarden blijkt immers dat Consument aan het einde van een rentevaste periode van het betreffende leningdeel dat leningdeel zonder vergoeding mag aflossen. Verder is uit de offerte, de overeenkomst en de formulieren op te maken op welk moment de rentevaste periode eindigt. De Commissie is daarom van oordeel dat de bank duidelijk heeft gecommuniceerd over het moment waarop kosteloos kan worden overgesloten.

4.14 Consument verwijt de bank dat zij niet op een zorgvuldige wijze zijn gerechtvaardigde belangen in acht heeft genomen. Uit het dossier is niet gebleken dat de bank in strijd met verplichtingen op grond van de wet of de geldlening heeft gehandeld. De Commissie kan Consument daarom niet volgen in dit verwijt.

4.15 In haar brief van 20 december 2018 voert de bank aan dat Consument zonder voorbehoud akkoord is gegaan met het door de bank aangeboden rentepercentage. Voor zover de bank daarmee bedoelt dat Consument daarom niet langer kan klagen over de opbouw van dit rentepercentage en de wijze waarop hij daarover is voorgelicht, kan dit verweer buiten beschouwing blijven. Hiervoor is immers geconstateerd dat dit onderdeel van de klacht reeds op andere gronden niet kan slagen.

Slotoverweging

4.16 Hiervoor is gebleken dat de klachtonderdelen niet slagen. De vorderingen van Consument zullen daarom worden afgewezen.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vorderingen af.

In artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.